

HUNGARIKUMOK

A Kormány [T/4649.](#) számú törvényjavaslata a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény módosítására irányul, a törvényi szintű rendelkezések egyértelművé tétele céljából.

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló [2012. évi XXX. törvényt](#) azzal a céllal fogadták el, hogy azonosítsa és összegyűjtse a magyar nemzeti értékeket, kiválassza ezeken belül a hungarikumokat, és lehetővé tegye a minél szélesebb körben való megismerésüket. A törvényben a nemzeti értékek és így a hungarikumok definiálásakor egy szerteágazó, több tudományterületet lefedő fogalom szerepel, melyen belül nyolc kategória különíthető el. A tárgyi javakon túl nemzeti értéket képviselhet egy szolgáltatás (pl. a védőnői szolgálat vagy a Kürt adatmentés, mely utóbbit hungarikummá nyilvánítottak), illetve szellemi termék is (pl. Gróf Széchenyi István szellemi hagyatéka vagy Puskás Ferenc emlékműve, melyek szintén a hungarikumok listáját bővítik). 2015 januárjáig összesen 107 kiemelt nemzeti értéket regisztrált a Hungarikum Bizottság, melyek közül 42-t hungarikummá nyilvánított.

Fogalmak:

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló hatályos törvény alapján:

- **Nemzeti értéknek** tekinthető minden, a magyar nemzethez köthető felhalmozott és megőrzött szellemi, anyagi, természeti-, közösségi termék vagy érték.
- **Kiemelkedő (kiemelt) nemzeti érték** lehet az a nemzeti érték, mely nemzeti szempontból meghatározó jelentőségű, a magyarságra jellemző és közismert, növeli a magyarok megbecsülését szerte a világon, valamint hozzájárul a magyarságtudat kialakításához, megerősítéséhez. Törvény erejénél fogva e csoportba tartoznak a közösségi oltalom alatt álló-, és a nemzetközi elismerésben részesített nemzeti értékek is. Az előbbi csoportba az oltalom alatt álló eredet megjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel rendelkező mezőgazdasági termékek, élelmiszerek, szeszes italok, borok és borászati termékek, illetve hagyományos különleges terméknek minősülő mezőgazdasági terméknek minősülő mezőgazdasági termékek és élelmiszerek tartoznak.
- A törvény a **hungarikum** kifejezést mint gyűjtőfogalmat használja azon kiemelésre méltó nemzeti értékekre, melyek a magyarság csúcsteljesítményének tekinthetők a magyarságra jellemző tulajdonságuk, egyediségük, különlegességük alapján.

- **Hungarikum (gyűjtőfogalom):** olyan kiemelésre méltó nemzeti érték, amely a magyarság csúcsteljesítményének tekinthető.
- **A Hungarikumok Gyűjteménye** 2013-ban 25, 2014-ben 17, 2015 májusáig 6 hungarikummal bővült.
- **A Hungarikumok Gyűjteményének szakterületi kategóriái:** agrár- és élelmiszergazdaság, egészség és életmód, épített környezet, ipari és műszaki megoldások, kulturális örökség, sport, természeti környezet, turizmus és vendéglátás.
- **A megyei értéktárak száma: 19;**
a települési értéktárak száma: 368,
a tájegységi értéktárak száma: 2.
- **A pályázatokra előirányzott támogatások összege:**
2014-ben 500 millió Ft,
2015-ben 359,4 millió Ft.
- **A hungarikumok listáján szerepel többek között: a pálinka, a csabai kolbász, a Matyó hímzés, a mohácsi busójárás, a Hortobágyi Nemzeti Park, a 100 tagú cigányzenekar.**

**HUNGARIKUM BIZOTTSÁG,
A NEMZETI ÉRTÉKEK PIRAMISA**

A Hungarikum Bizottság egy 16 tagú grémium, melynek elnöke az agrárpolitikáért felelős miniszter. A tagok kiválasztásakor a cél a nemzeti értékek által érintett legtöbb tudományterület képviselője. Feladata a **Magyar Értéktár**, illetve a **Hungarikumok Gyűjteményének** összeállítása, valamint pályázatok kiírása a hungarikumok megőrzésére, fenntartására, megismertetésére, védelmére vonatkozóan. Munkáját 6+1 szakbizottság segíti.

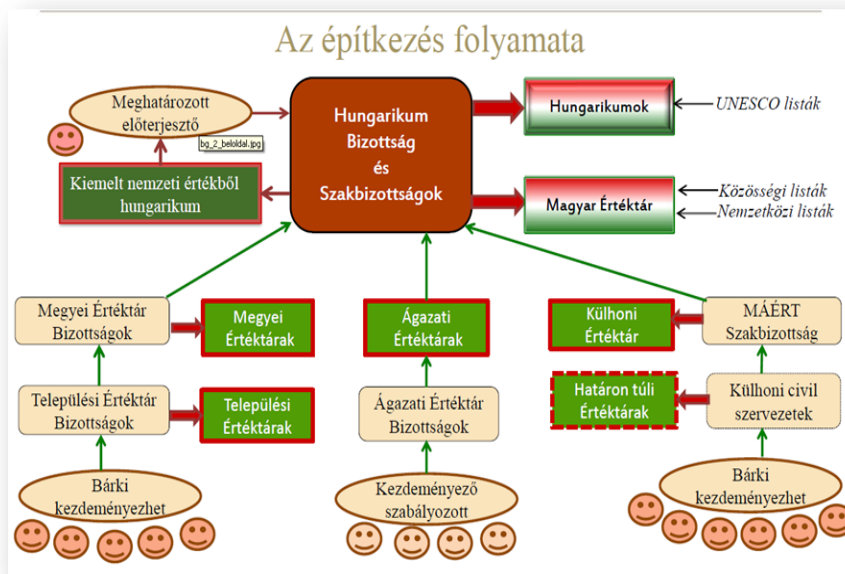
A nemzeti értékek gyűjtése és rendszerezése egy felfutó rendszerben történik. A **Magyar Nemzeti Értékek Piramisának** alsó szintjén három típusú értéktár található:

- **Helyi értéktár:** területi elven jön létre, települési vagy tájegységi, illetve megyei értéktárak tartoznak ebbe a csoportba.
- **Külhoni magyarság értéktára:** a határon túl fellelhető értékek gyűjteményei, létrehozásukról a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) dönt.
- **Ágazati értéktárak:** az ágazatokhoz köthető nemzeti értékek gyűjteménye; a feladatkörükbe tartozó értékek körét az egyes ágazatokért felelős miniszterek határozzák meg.

Az első két értéktár gyűjteményébe bárki kezdeményezheti valamely érték felvételét, az ágazati értéktárakba azonban csak az adott nemzeti értéket gondozó vagy fenntartó magánszemély, vállalkozás, szakmai- vagy civil szervezet javasolhat.

A következő szinten a **Magyar Értéktár** található, melyben összesítésre kerülnek az alsóbb szintek nemzeti értékei, kiegészülve a kiemelt nemzeti értékek részét képező közös

ségi oltalom alatt álló-, illetve a nemzetközi elismerésben részesített nemzeti termékekkel. **A piramis csúcsát a Hungarikumok Gyűjteménye képezi**, melyben a kiemelt nemzeti értékek közül a Hungarikum Bizottság által hungarikummá nyilvánított, illetve a törvény erejénél fogva hungarikumnak minősített nemzeti értékek szerepelnek.

Forrás: Palotásné Gyöngyösi Ágnes: [Nemzeti értékek és hungarikumok törvényi szabályozása](#). Előadás: 2014. május 21.

**A HUNGARIKUM VÉDJEGY ÉS
A VISSZAÉLÉSEK KEZELÉSE**

A Hungarikumok Gyűjteményében szereplő értékek kiemelése és védelme érdekében bevezetésre került a **hungarikum tanúsító védjegy**.

A **védjegy bevezetése kettős célt szolgál**, egyrészt a hungarikumok könnyű azonosítását teszi lehetővé, másrészt a termékek és szolgáltatások esetében a fogyasztók számára megkülönböztető jelzésként szolgál belföldön és külföldön egyaránt. Garantálja az elvárásoknak megfelelő magas minőségi színvonalat, a rendszeres független felügyeletet, valamint a védjegyek

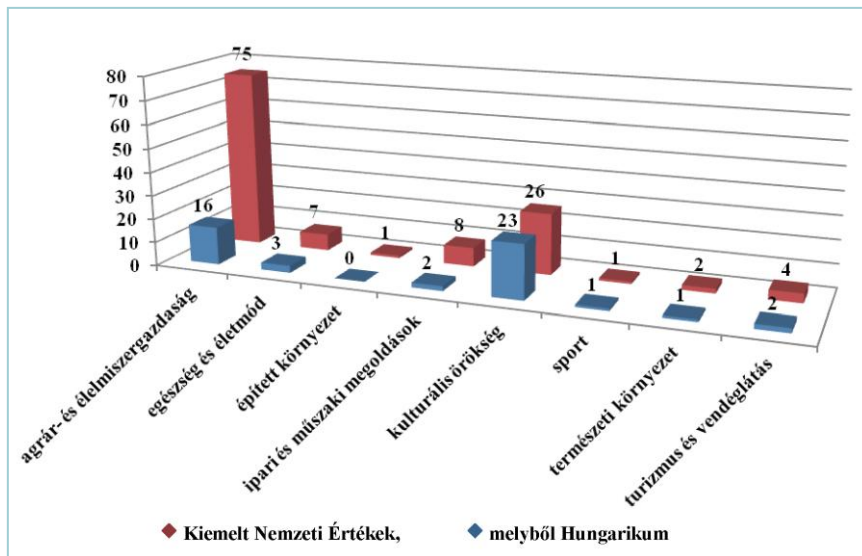
használatával járó jogi védelmet. A védjegy tulajdonosa a Földművelésügyi Minisztérium, ezért annak használati joga nem automatikus, pályázati úton lehet elnyerni.

A jelenleg hatályos törvény nem rendelkezik a „hungarikum” kifejezés visszaélésszerű használatával kapcsolatos szankciókról. A névvel való visszaélés, illetve a fogyasztók megtévesztésével szemben a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló [2008. évi XLVII. törvény](#) alapján; a tanúsító védjegyek használatával kapcsolatos visszaéléssel szemben pedig a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló [1997. évi XI. törvény](#) alapján lehet eljárni.

A hungarikum jelzés nem jelent nemzetközi eredetvédeltséget, az Európai Unió jogi szabályozása nem ismeri el. Az Európai Unióban a megkülönböztetés eszköze a földrajzi eredetvédelem, amellyel több magyar termék is rendelkezik. **Közösségi oltalom alatt álló nemzeti érték:**

- az [510/2006/EK](#) tanácsi rendelet alapján oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel, vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező mezőgazdasági termékek vagy élelmiszerek,
- a [110/2008/EK](#) európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel rendelkező szeszes italok,
- az [1234/2007/EK](#) tanácsi rendelet alapján oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel, vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező borok és borászati termékek,

Forrás: Infoszolg/Magyar Értéktár - Hungarikumok Gyűjteménye

- az [509/2006/EK](#) tanácsi rendelet alapján hagyományos különleges termékek minősülő mezőgazdasági termékek és élelmiszerek

PÁLYÁZATOK

A nemzeti értékek és hungarikumok tudományosan megalapozott kutatására, gyűjtésére és rendszerezésére, azok kollektív megismertetésére és népszerűsítésére hazai és külföldi rendezvényeken, valamint a hungarikum gyűjtemények fenntartására pályázati úton elnyerhető támogatásokat biztosítanak. 2013 óta három pályázatot hirdettek meg, melyek közül kettő már lezárult.

- A **HUNG-2013** pályázaton 135-en nyertek összesen 241 millió 373 ezer forint értékű vissza nem térítendő támogatást. Céltérületei: I. nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtése, értéktárak létrehozása, II. a nyilvántartott kiemelkedő nemzeti értékek kiemelkedő voltát mélyítő ismeretek megszerzése, III. Magyar Értéktárban és a Hungarikumok Gyűjteményében szereplő értékek népszerűsítése.
- 2014 elején hirdették meg a **HUNG-2014B** elnevezésű pályázatot. Céltérüle-

tei: I. új értékek gyűjtése, II. kiállítások/rendezvények szervezése III. kiadványok. Ekkor 133 nyertes pályázó összesen 144 millió forint vissza nem térítendő állami támogatást kapott.

- A **HUNG-2014C** elnevezésű pályázatot 2014 decemberében hirdették ki, melynek célja a "hungarikumpiramis" talapzatának megerősítése. A 250 millió forintos keretet alapvetően a helyi értéktárakra kívánják fordítani: új értéktárak létrehozására (75 millió Ft), meglévő helyi értéktárak támogatására (75 millió Ft), valamint általános és középiskolások értéktáró, értékőrző munkájának támogatására (100 millió Ft). A megyei értéktár bizottságok számára 190 millió forintos támogatási keretet biztosítanak, továbbá a külföldi értéktárak támogatása érdekében meghívásos pályázati rendszerben (a Bethlen Gábor Alappal közösen) 48 millió forintot tesznek elérhetővé. A támogatásokra 2015. január 5-től lehetett pályázni a források kimerüléséig.

EGY HUNGARIKUM: AZ AKÁC(MÉZ)

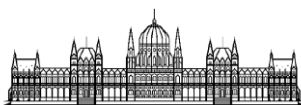
A magyar akác, illetve akácméz 2014. május 16-án került be a Hungarikumok Gyűjteményébe, melyet a januárban alakult **Akác-koalíció** kezdeményezett.

Az Európai Parlament és a Tanács idegenhonos özönfajok visszaszorításáról szóló rendelettervezete ([1143/2014/EU rendelet](#)) hátrányosan érintette volna az akácot, tekintve, hogy az Magyarországon nem őshonos (a XVIII. században Amerikából hozták be). Hazánk két millió hektáros erdőállományának közel negyede akácfa, továbbá a magyar méztermelés fele akácméz. A Magyarországon megtermelt méz kb. 80 százalékát exportra termelik, emiatt az uniós rendelet az akác visszaszorításával gazdaságilag negatívan érintette volna az országot. Ennek megakadályozására kezdeményezte 2014 februárjában az Akác-koalíció a fa hungarikummá nyilvánítását, mely három hónappal később meg is történt.

Források:

- [2012. évi XXX.](#) törvény a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról
- Élelmiszerlánc-felügyeletért felelős Államtitkárság [honlapja](#)
- Gyaraky Zoltán: Hungarikumok és magyar termék védjegyek versenyelőny teremtő szerepe. [előadás](#) 2012
- Gyaraky Zoltán: A nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló szabályozás, mint nemzeti tudatot erősítő, nemzetegyesítő eszköz. In: Minőség és Megbízhatóság. 2014/3. pp. 128-132
- Gyaraky Zoltán: Nemzeti értékek és hungarikumok az országimázs építésben. [előadás](#): 2013. május 10.
- Hungarikum Bizottság [honlapja](#)
- Környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkárság [honlapja](#)
- Magyar Értéktár – Hungarikumok Gyűjteménye [honlap](#)
- Magyar Nemzeti Hungarikumok és Értékek Szövetsége [honlap](#)
- Palotásné Gyöngyösi Ágnes: Nemzeti értékek és hungarikumok törvényi szabályozása. [előadás](#): 2014. május 21.

Készítette: Tóth Adrienn
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA KKI

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.